

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради
Економічного факультету

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління виробничим і
комерційним бізнесом

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ**

2 семестр 2020-2021 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
07 Управління та адміністрування

спеціальність

- 051 Економіка;
- 071 Облік і оподаткування;
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування;
- 075 Маркетинг;
- 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Викладачі:

Лектор:

Єлагін Юрій Вікторович (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: elaa2012@ukr.net

Години прийому та консультації: за розкладом

**Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх,
аудиторія 503.**

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Харків - 2020



ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

II семестр 3 курс

Лекції:
Аудиторія:

Практики:

Викладачі:

Лектор:

Єлагін Юрій Вікторович (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: elaa2012@ukr.net

Години прийому та консультації: кожен понеділок з 12.40-14.00

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, аудиторія 503.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

У вирішенні стратегічних завдань підвищення ефективності суспільного виробництва на основі структурної перебудови й соціальної переорієнтації економіки України, особлива роль належить вирішенню проблем соціально-трудова відносин і економіки праці. Підвищення ефективності виробничих процесів залишається одним з найбільш важливих завдань економіки. Всі зазначені особливості значною мірою обумовлюють специфіку і важливість забезпечення, впровадження сучасних методів організації управління та регулювання соціально-трудова відносин на вітчизняних підприємствах. Досвід і шляхи вирішення даних проблем вивчає дисципліна «Економіка праці та соціально-трудова відносини».

Вивчаючи цей курс, студент не тільки познає закономірності побудови трудових відносин на підприємстві та фактори, які впливають на величину витрат підприємства на персонал, але й зможе застосовувати їх в своєму житті. Він зможе зрозуміти зв'язок між виконанням посадових обов'язків працівника, його інтересами та результативністю роботи підприємства; сформує систему знань з теорії організації і нормування праці та методичних підходів до їх використання у практичній діяльності.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Здатність приймати обґрунтовані рішення (передбачає високий рівень відповідальності, оскільки для втілення прийнятих рішень у життя необхідно забезпечити ефективну та злагоджену роботу всього організаційного механізму).

2. Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність (передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки).

3. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач (передбачає вміння обробляти економічну інформацію за допомогою математичного інструментарію, а також складати математичні моделі соціально-трудова явищ).

4. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері регулювання економічних та соціально-трудова відносин (передбачає вміння обробляти масиви соціально-економічної інформації, виявляти закономірності та тенденції розвитку, розробляти обґрунтовані рішення по усуненню негативних явищ або явищ, які відрізняються від нормативних значень).

5. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень (передбачає вміння використовувати методи економічного аналізу, сучасних методичних розробок та рекомендацій при розробки управлінського рішення).

6. Здатність визначати сегментацію ринку праці, структуру попиту та пропозиції, зайнятості та безробіття (передбачає вміння роботи зі статистичною інформацією, отримання знань з сучасними методиками оцінювання показників ринку праці та розробляти пропозиції щодо зниження рівня безробіття та соціального захисту населення).

7. Цілеспрямованість та продуктивність (результативність - орієнтування на кінцевий результат; наполегливість - здатність подолати обмеження, які виникають у конкурентній ситуації; відданість організації та ділова орієнтація - виконання встановлених норм організації, захоплення роботою та відповідальністю за якість своєї роботи; впевненість у собі - готовність та вміння вирішувати нестандартні завдання.).

ЧОМУ ВИ МАЄТЕ ОБРАТИ ЦЕЙ КУРС?

Якщо вас цікавлять можливості впливу на працівника свого власного майбутнього підприємства, якщо Вам цікаво знайти можливості регулювати витрати на працівників підприємства в рамках діючого законодавчого поля, уникнути виробничих конфліктів у майбутньому та знайти баланс фінансових інтересів особистості і роботодавця, Вам потрібен саме цей курс!

Від здобувачів очікується: основи правознавства та економіки, базове розуміння етики та психології, а також обізнаність в питаннях математичного аналізу.

Третина змісту курсу присвячена сучасним теоріям організації праці та нормування на підприємствах; друга третина змісту курсу вивчає ефективність використання робочого часу працівника та трудових ресурсів підприємства, а остання третина курсу присвячена питання оплати праці (традиційним та передовим технологіям стимулювання праці).

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

ОГЛЯД КУРСУ

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам всебічне та повне розуміння сутності методів, методик та технологій формування системи теоретичних і прикладних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення продуктивності праці та розвитку соціально-трудова відносин в Україні.

Курс складається з однієї лекції на кожний тиждень і одного практичного заняття раз у два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та при вирішенні ділових завдань-ігри. В рамках курсу передбачають лекції запрошених роботодавців (ФОП «Корал» за темою «Оплата праці особи-підприємця»).

Економіка праці / схема курсу



Практичні заняття курсу передбачають виконання індивідуальних завдань та групових ділових ігор. Як варіант передбачається підготовка доповідей та наукових статей. Виконання наукової роботи (з обов'язковою консультацією у викладача) формує у студента пізнавальну та творчу компетентність.

РЕСУРСИ КУРСУ

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua/>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, методичні рекомендації та завдання до практичних занять, індивідуальні завдання, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, методичні вказівки до виконання курсової роботи, контрольні питання та правила оцінювання курсу).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступного практичного заняття. Під час проведення практичних занять Ви зможете виконувати різні ролі: економіста, нормувальника, табельника, бухгалтера або керівника різних ланок управління.

Участь в аудиторних заняттях припускає усну або письмову роботу.

Приклади доповідей для дискусійного обговорення в аудиторії наведено нижче:

- 1) Елементи ринку праці: попит, пропозиція, ціна робочої сили.
- 2) Соціально-економічна характеристика трудових ресурсів.
- 3) Поняття продуктивності праці і трудомісткості, їх взаємозв'язок.
- 4) Вартість життя та її показники.
- 5) Економічне обґрунтування необхідності та ефективності преміювання працівників.
- 6) Визначення, мета та принципи соціального партнерства.
- 7) Роль держави як арбітра та роботодавця на ринку праці.
- 8) Фонди соціального страхування, їх формування, призначення та використання.
- 9) Формування та структура доходів громадян в ринковій економіці.
- 10) Форми регулювання соціально-трудова відносин.

ТЕМИ КУРСУ

1. Сутність та структура соціально-трудових відносин

Об'єкт, предмет та завдання дисципліни.. Особливості організації праці на залізничному транспорті. Елементи системи соціально-трудових відносин.

2. Організація та нормування праці

Організація праці на підприємстві. Завдання нормування праці. Класифікація норм витрат праці. Методи нормування праці. Оптимізація чисельності персоналу. Плинність кадрів. Показники ефективності праці

3. Оплата праці. Продуктивність праці

Принципи оплати праці.. Погодинна форма оплати праці. Системи відрядної форми оплати праці. Оплата праці за посадовими окладами. Доплати та надбавки

4. Тарифна система. Мотивація праці.

Завдання і елементи тарифної системи. Види та порядок виплат доплат. Види та порядок виплат надбавок. Мотивація та стимулювання праці його переваги та недоліки.

ЛЕКЦІЇ І ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

План лекцій, практичних і занять

Тиждень	Кількість год.	Тема та зміст лекцій	Кількість год.	Тема та зміст практичних занять
1	2	Об'єкт, предмет та завдання дисципліни	2 1 скор	Об'єкт, предмет та завдання дисципліни
2	2	Особливості організації праці на залізничному транспорті	1 0,5ско	Особливості організації праці на залізничному транспорті
3	2	Елементи системи соціально-трудових відносин	1 0,5ско	Показники праці макrorівня економіки
4	2	Робочий час: поняття, структура, використання	2 1 скор	Показники використання робочого часу
5	2	Режим праці та відпочинку	2 1 скор	Режим праці та відпочинку
6	2	Завдання нормування праці. Класифікація норм витрат праці	2 1 скор	Розрахунок норм витрат праці
7	2	Методи нормування праці	4 2 скор	Використання методів нормування праці
8	2	Оптимізація чисельності персоналу. Плинність кадрів. Показники ефективності праці	2 1 скор	Розрахунок чисельності робітників Показники плинності кадрів та ефективності праці
9	2	Принципи оплати праці	2 1 скор	Показники оплати праці макrorівня економіки
10	2	Погодинна форма оплати праці	2 1 скор	Погодинна форма оплати праці
11	2	Системи відрядної форми оплати праці	2 1 скор	Відрядна форма оплати праці
12	2	Оплата праці за посадовими окладами	2 1 скор	Розрахунок середньої заробітної плати
13	2	Завдання і елементи тарифної системи	2 1 скор	Елементи тарифної системи
14	2	Види та порядок виплат доплат Види та порядок виплат надбавок	2 1 скор	Розрахунок та порядок виплат доплат та надбавок
15	2	Мотивація та стимулювання праці	2 1 скор	Розрахунок премії
	30	Разом	30(15)	

ПРАВИЛА ОЦІНЮВАННЯ

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	< 35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується вирішити протягом семестру завдання за обраним варіантом за допомогою методичних вказівок до практичних занять. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **40 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 40 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають підготувати тези до наукової роботи та надіслати їх на e-mail викладача або підготувати наукову статтю

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 5 балів.**

Індивідуальна робота:

Оцінюються за підготовку доповіді або контрольних питань до групи, на які студенти групи повинні відповісти (до 3 балів за одну доповідь). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

- Студент отримує оцінку за результатами 1-го та 2-го модульного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити склавши іспит під час сесії (*перелік залікових питань видається викладачем або отримується студентом через e-mail викладача*)

Викладачі:

Слагін Юрій Вікторович (<http://kart.edu.ua/kafedra-euvkb-ua/kolectuv-kafedru-euvkb-ua/elagin-uv-ua>) – доцент, викладач УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук. Дисертацію захистив у спеціалізованій вченій раді К 64.820.05 при Харківському державному університеті за спеціальністю 08.02.03 – «Управління, планування і державне регулювання економіки». Напрямки наукової діяльності: логістика пасажирських перевезень; ефективність пасажирських перевезень; інформаційно-логістичні системи залізничного транспорту; реформування та стратегія розвитку залізничного транспорту; інформаційні технології в економіці; суспільні ефекти та ефективність транспорту.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>